

- [12] BARRON, D. D.: The use and perceived barriers to use of telecommunications technology. = Journal of Education for Library and Information Science, 27. köt. 4. sz. 1987. p. 288–294.
- [13] BARRON, P. P.: Production of a telecourse in library and information science. = Journal of Education for Library and Information Science, 27. köt. 4. sz. 1987. p. 247–256.
- [14] BARRON, D. D.: Faculty and student perceptions of distance education using television. = Journal of Education for Library and Information Science, 27. köt. 4. sz. 1987. p. 257–271.
- [15] BEITZ, N. C.: Academic advisement for distance education students. = Journal of Education for Library and Information Science, 27. köt. 4. sz. 1987. p. 280–287.

/BARRON, D. D.: Alternative delivery of library and information science education: introduction. FAIBISOFF, S. G.–WILLIS, D. J.: Distance Education: definition and overview. WILSON, S.: The sky's the limit: a technology primer. CURRAN, Ch. C.: Dealing with the distant learner as part-time learner. BARRON, P. P.: Production of a telecourse in library and information science. BARRON, D. D.: Faculty and student perceptions of distance education using television. OLSGAARD, J. N.: The impact of a distance education program on enrollment patterns. BEITZ, N. C.: Academic advisement for distance education students. BARRON, D. D.: The use and perceived barriers to use of telecommunications technology. = Journal of Education for Library and Information Science, 27. köt. 4. sz. 1987. p. 219–294./

(Bobokné Belányi Beáta)

Műszaki könyvtárak és információs intézmények együttműködése Karl-Marx-Stadt megyében

Az NDK-ban a könyvtárak együttműködése intézményi, szakmai és területi szinten valósul meg. A hatékonyabb együttműködés fő feltétele a széles körű, gyors szakirodalom- és információellátás. A szakirodalmi információs szolgáltatásoknak integrálódniuk kell a K+ F folyamataiba. Ehhez a könyvtáraknak korszerűsíteniük kell:

- ▶ szakirodalmi és dokumentumszolgáltató tevékenységüket,
- ▶ tájékoztató szolgáltatukat,
- ▶ kölcsönzési rendszereiket,
- ▶ a könyvtárhasználat feltételeit,
- ▶ az állományépítés és -feltárás munkáját.

Ez utóbbinál alapvető fontosságú az együttműködés, a könyvtárközi koordináció.

Karl-Marx-Stadt megyében a nagy ipari és tudományos potenciál könyvtárak és információs intézmények sűrű hálózatával párosul. A tudományos intézetek az iparvállalatok profiljához igazodnak, ami jó lehetőséget kínál a könyvtárak területi és szakmai együttműködésére.

A megye legjelentősebb szakkönyvtárai a Karl-Marx-stadti Műszaki Egyetem Könyvtára és az egyetem Gépészmérnöki Karának Szakkönyvtára. Kiterjedt kapcsolatokat tartanak fenn a megye ipari vállalataival. Primer dokumentumok szolgáltatásával támogatják az alap- és alkalmazott kutatásokat végző tudományos intézeteket.

A Műszaki Egyetem és az iparvállalatok tervszerű együttműködését ötéves megállapodás (1986–90) szabályozza. A megállapodás kiterjed az egyetem, a helyi állami szervek, az üzemek, tudományos intézetek, szakmai egyesületek K+F-fel kapcsolatos információigényei kielégítésére.

Az együttműködés területei

A könyvtárak közötti eredményes együttműködés feltételei az állománygyarapítás területén:

- ▶ az adott könyvtár profiljának megfelelő egy vagy több szakterület kiemelt fejlesztése,
- ▶ szoros kapcsolat a hasonló profilú (szak)könyvtárak között,
- ▶ a könyvtárhasználat nyilvánossága, optimális nyilvántartási idők, képzett személyzet.

1976-ban a megye 10 egyeteme és főiskolája együttműködési megállapodást kötött az információellátás és a szakirodalmi ellátás javítása érdekében. A kooperáció eredményeként csökkenteni tudták a párhuzamos beszerzéseket, szélesedett a folyóirat-választék, fokozódott az érdeklődés a "szürke irodalom" és az egyetemi-főiskolai jegyzetek cseréje, kölcsönzése iránt. 1985-ben a Műszaki Egyetem Könyvtárában külön részleget hoztak létre a felsőoktatási jegyzetek beszerzésére, tárolására és feldolgozására. Emelkedett a könyvtárközi kölcsönzés színvonala is

A Műszaki Egyetem Könyvtára nagy figyelmet fordít a Karl-Marx-Stadt megyei könyvtárak állománygyarapítási tevékenységének összehangolására. Elkészítették

- ▶ Cottbus, Karl-Marx-Stadt és Lipcse megye központi folyóirat-katalógusát,
- ▶ Freiburg és Zwickau könyvtárainak központi folyóirat-katalógusait,
- ▶ Karl-Marx-Stadt megye könyvtárainak központi külföldi monográfia katalógusát,
- ▶ az Egyetemi Könyvtár nyomtatott folyóirat-katalógusát,
- ▶ a főiskolai jegyzetek válogatott bibliográfiáját.

Együtműködés a tudományos információszolgáltatások területén

Az NDK-ban a könyvtárgépesítés – mikroszámítógépek és reprográfiai eszközök könyvtári alkalmazása – még távolról sem mondható befejezettnek. A tudományos tájékoztatás területén az együtműködés feltételei:

- ▶ a "szürke irodalom" koordinált beszerzése és feltárása;
- ▶ kölcsönösen gyors hozzáférési lehetőségek biztosítása, a könyvtárközi kölcsönzés korszerűsítése;
- ▶ a Műszaki Egyetem K+ F eredményeinek számítógépes feldolgozása és átadása az iparvállalatoknak;
- ▶ a szelektív információterjesztés bővítése;
- ▶ az információhasználók oktatása és képzése, a számítógéppel segített információkeresés megismertetése;
- ▶ a tájékoztatói, irodalomkutatói lehetőségek kiterjesztése;
- ▶ a szerződéses kapcsolatok elmélyítése.

Az Egyetemi Könyvtár 1972 óta egy ún. "kooperációs egyesület" keretében végzi a megye felsőszintű vezetőinek információellátását. 1980-ban

létrehozták az Egyetemi Könyvtár Műszaki Szabadalmi Tárát, amely a szabadalmi információk gyűjtését és feldolgozását végzi, együtműködve a Találmányi és Szabadalmi Hivatallal és a területi ipari központokkal.

Az egyetemen nagy súlyt helyeznek az információszakemberek, a felhasználók és az egyetemi oktatók képzésére is. A Gépészmérnöki Kar Szakkönyvtára kétéves kurzusokat szervez könyvtári szakmunkások képzésére. A kisebb ipari és kutatóintézeti szakkönyvtárak módszertani központjaként tanácsadással, könyvtárszervezési feladatokkal is foglalkozik.

Együtműködés alakult ki az Egyetemi Könyvtár és a Könyvtáregyesület megyei szervezete között is. Az évenkénti Augustusburgi Könyvtáros Találkozó rendszeres szakmai tapasztalatcserére nyílik mód. A különböző profilú tájékoztatói szervezetek közötti jó együtműködésre például szolgálhat a jénai és a freiburgi kooperációs szervezet is.

/SONNTAG, F.: Stand und Perspektiven territorialer Kooperation technischer Bibliotheken und Informations-einrichtungen im Bezirk Karl-Marx-Stadt. = Zentralblatt für Bibliothekswesen, 103. köt. 1. sz. 1989. p. 36– 38./

(Nagy Gábor)

A British Library elkötelezte magát a CD-ROM mellett

A British Library (BL) kutatási-fejlesztési részlege két kísérleti CD-ROM kiadvány előállításában vett részt, ezek a BLAISE-LINE adatbázisából kiválogatott adatokat tartalmaznak, és UNIX operációs rendszerben voltak használhatók. A könyvtár az optikai lemezes technikát a dokumentumszolgáltatásban, a hagyományos kiadói tevékenységben, valamint az állományvédelemben is alkalmazta. Részt vett az ADONIS vállalkozásban, a digitális optikai adathordozók lehetséges alkalmazásainak felkutatásában stb. Vizsgálódások folynak a CD-ROM-on kínált bibliográfiai termékek piacának felmérésére. A brit nemzeti bibliográfia 1 millió UKMARC formátumú, 1950-ig visszanyúló rekordállománya egy új szolgáltatási rendszer alapja lehet, amelyet a könyvtár általános katalógusának több mint 4 millió konvertált rekordja egészít ki. Az ADONIS program mellett a nemzetközi dokumentumszolgáltatás segítésére a könyvtár egy külön, állománylistákat tartalmazó optikai lemez előállítását is fontolgatja. Emellett a társadalomtudományok területén szakosított tudományos katalógusok kiadásáról is szó van (18. századi katalógus, ösnyomtatványok katalógusa stb.).

A könyvtár bibliográfiai szolgálata fontos szerepet játszik a könyvtár bibliográfiai termékeinek megfelelő, egységes operációs környezet kidolgozásában, egy

nagyszabású CD-ROM termék előkészítésében, valamint a CD-ROM-on közreadandó nemzeti bibliográfiai adatbázisok terjesztésének nemzetközi szabványosításában.

A BL a közeljövőben a CD-ROM termékek egész sorának megjelentetését tervezi a kumulált nemzeti bibliográfiai adatbázisra alapozva. Ezeket a kiadás éve szerint úgy tagolják, hogy egy rész ráférjen egy lemezre. A fő anyagokhoz kiegészítő adatbázisokat is megjelentetnek a könyvtár állományából. Nagy példányszámra törekszenek, a lemezek használatához szükséges hardvert pedig úgy tervezik meg, hogy a CD-ROM-lejátszó berendezésen kívül az IBM PC-vel kompatibilis mikroszámítógép lehetőségeit ne haladja meg. Ezek a CD-ROM termékek egyszerre elégítik majd ki a katalógizálási és az információkeresési igényeket, beleértve az adatbázisok egyes részeinek letöltését.

/McSEAN, T.: British Library's commitment to CD-ROM. VINE '68, 1987. nov. p. 28– 36./

(Mándy Gábor)